

Věcný záměr zákona o vysokých školách

- stav po vypořádání připomínek

JUDr. Marek Hodulík
Sněm RVŠ

26.1.2012

PROBLEMATICKÉ OKRUHY

- Postavení vysokých škol a jejich regulace
- Předpisy vysoké školy
- Orgány vysoké školy
 - Rektor
 - Rady vysokých škol
 - Akademické senáty
- Školné
- Habilitace a profesury
- Akreditace

Postavení vysokých škol

Regulace soukromých vysokých škol na „uvážení“ Ministerstva Str. 27

V případě soukromých vysokých škol bude pojetí státního souhlasu reformováno ve vazbě na institucionální pojetí akreditace tak, aby udělení státního souhlasu nebylo pouze ověřením formálních náležitostí, ale mělo skutečný regulativní efekt založený na úvaze Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy („ministerstvo“) o předpokladech udržitelnosti navrhované vysoké školy a o vlivu vstupu nového vysokoškolského subjektu na zaručenou minimální kvalitu vysokoškolského vzdělávání ve státě.

=> chybí jasná specifikace kritérií – úvaha lehce politicky zneužitelná

Postavení vysokých škol

Vstup církevních škol do systému jako zvláštní kategorie

str. 27

Z hlediska právní formy vysoké školy i nadále budou veřejné, státní nebo soukromé a budou zachovány způsoby jejich zřizování. Nově budou upraveny podmínky výkonu oprávnění podle § 7 odst. 1 písm. e) zákona č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech, a zvláštnosti takto zřízené vysoké školy

...

Str. 32

*Veřejné vysoké škole nebo **soukromé vysoké škole bude možno poskytnout dotaci ze státního rozpočtu**; v případě soukromé vysoké školy však pouze v souvislosti se zabezpečením poskytování stipendií nebo služeb studentům za podmínek obdobných s takovou podporou pro veřejné vysoké školy anebo **v rámci přijetí závazku veřejné služby soukromou vysokou školou.***

=> není jasné jaké zvláštnosti budou pro církevní školy typické (i financování?)

=> Kdo a jak bude určovat, co je veřejná služba?

Předpisy vysoké školy

- **Statut jako jediný předpis vysoké školy**
- **Schvaluje společně akademický senát a rada vysoké školy**
 - *Nejdůležitější rozhodnutí vysoké školy týkající se jejich základních náležitostí, poslání a strategie (schválení statutu a dlouhodobého záměru, případně jejich změn, ev. schválení rámcové dohody nejde-li o výzkumnou univerzitu) budou podléhat též schválení radou veřejné vysoké školy (str. 30)*
- **Obsahuje výčet dispozic s majetkem, u kterých vedle správní rady spolurozhoduje akademický senát**
 - *Ke vkladu majetku veřejné vysoké školy do jiné právnické osoby bude zapotřebí souhlasu rady veřejné vysoké školy a v případech vymezených statutem veřejné vysoké školy též souhlasu akademického senátu (str. 28)*
- **Stanoví pravidla pro volbu rektora**
- **Určuje působnost orgánů vysoké školy**
- **Stanoví počet členů, délku funkčního období, způsob volby členů AS**
- ⇒ **studijní a zkušební řád, disciplinární řád, působnosti orgánů vysoké školy – časté změny,**
- **návrhy na změny předkládá toliko rektor**

Orgány vysoké školy

Rektor

- **Volba: podmínky stanoví Statut, rada může vetovat prostou většinou**

...podmínky a postup výběru kandidáta na funkce rektora určí statut veřejné vysoké školy, a to zpravidla za využití prvků výběrového řízení; návrh na jmenování rektora se bude předkládat prostřednictvím rady veřejné vysoké školy a ministerstva. Rada veřejné vysoké školy bude oprávněna vyslovit s předložením návrhu na jmenování rektora nesouhlas; zákon upraví další postup pro takový případ (str. 29)

- **Jen dvakrát a více ne!**

*zákon a v jeho mezích též statut vysoké školy upraví též podmínky pro výkon funkce rektora, možnosti opakovaného zastávání funkce (přičemž **nikdo nebude moci být rektorem na téže veřejné vysoké škole více než dvakrát**) (str. 30)*

=> volba rektora snadno manipulovatelná radou – de facto absolutní veta

=> nevhodnost úpravy možnosti opakování funkce

Orgány vysoké školy

Rektor

- **Nemožnost prosazování vlastního programu**

*Rektor bude s veřejnou vysokou školou k výkonu funkce sjednávat **smlouvu**, kterou bude za veřejnou vysokou školu **schvalovat její rada po vyjádření akademického senátu**. Smlouva o výkonu funkce rektora stanoví zejména **hlavní cíle funkčního období rektora vyplývající z dlouhodobého záměru veřejné vysoké školy** a podmínky odměňování rektora; smlouva o výkonu funkce bude **veřejně přístupná** (str.30)*

=> Dlouhodobý záměr se v čase mění (aktualizace) – bude se měnit i smlouva? Jak může rektor prosazovat svůj program, když v hlavních cílech je vázán DZ?

Orgány vysoké školy

Rada vysoké školy

- **Jmenuje vláda, třetinu navrhne rektor, počet členů stanoví statut**
 - Členy rady veřejné vysoké školy bude jmenovat vláda...jedna třetina členů rady jmenována na návrh rektora, jedna třetina na návrh akademického senátu a jedna třetina na návrh ministra...(str.30)
 - **Schvaluje rozpočet**
 - **Rada bude po předchozím schválení akademickým senátem na návrh rektora schvalovat statut a dlouhodobý záměr** veřejné vysoké školy a jejich změny a na návrh rektora a po vyjádření akademického senátu též **rozpočet veřejné vysoké školy** (str.31)
- => Rada schvaluje rektora prostou většinou (1/3 členů jmenuje rektor), rada stanovuje rektorovi plat (1/3 jmenuje rektor), rada schvaluje rozpočet (1/3 jmenuje rektor), dispozice s majetkem činí vždy rektor (předkládá) – rada (schvaluje), odměny radě stanoví rektor?**
- => 1/3 navrhuje ministr + 1/3 rektor – přijetí usnesení, schválení rozpočtu postačuje 1/2 členů**
- **=> proč má rada jako politický orgán rozhodovat o způsobu útraty peněz poskytnutých za činnost, tedy za již odvedený výkon?**

Orgány vysoké školy

Rada vysoké školy

Schvaluje dispozice s majetkem

- *Veřejná vysoká škola bude oprávněna být členem právnických osob nebo se na právnické osobě účastnit majetkově jako podílník, nebude-li taková účast na jiné právnické osobě odporovat poslání veřejné vysoké školy. **Ke vkladu majetku veřejné vysoké školy do jiné právnické osoby bude zapotřebí souhlasu rady veřejné vysoké školy a v případech vymezených statutem veřejné vysoké školy též souhlasu akademického senátu (str. 28)***

Schvaluje Statut

- *Rada bude po předchozím schválení akademickým senátem na návrh rektora schvalovat statut a dlouhodobý záměr veřejné vysoké školy a jejich změny a na návrh rektora a po vyjádření akademického senátu též rozpočet veřejné vysoké školy; bude vykonávat působnost při jmenování a odvolání rektora; bude rozhodovat o odměňování rektora v souladu s vnitřními předpisy vysoké školy; bude dávat předchozí souhlas jako podmínku platnosti právních úkonů veřejné vysoké školy v případech stanovených zákonem, nebo jejím statutem (str. 31)*

Není ekonomicky odpovědná za svá rozhodnutí

Orgány vysoké školy

Akademický senát

- **Snížení zastoupení studentů**
 - *Zastoupení akademických pracovníků a studentů bude odpovídat typu vysoké školy, přičemž třetinu členů akademického senátu budou tvořit studenti (str. 30)*
- **Oslabení pozice ve volbě rektora**
 - *Rektor veřejné vysoké školy bude jmenován prezidentem republiky na návrh akademického senátu; jehož podmínky a **postup** výběru kandidáta na funkce rektora **určí statut veřejné vysoké školy**, a to zpravidla za využití prvků výběrového řízení ... **Rada veřejné vysoké školy bude oprávněna vyslovit s předložením návrhu na jmenování rektora nesouhlas** (str.30)*
- **Faktické vyloučení z rozhodování o ekonomických otázkách školy**
 - ***Rada bude po předchozím schválení akademickým senátem na návrh rektora schvalovat statut a dlouhodobý záměr veřejné vysoké školy a jejich změny a na návrh rektora a po vyjádření akademického senátu též rozpočet veřejné vysoké školy** (str. 31)*
 - **=> proč mají politici ingerovat do volby rektora?**
 - **=> proč má rada jako politický orgán rozhodovat o způsobu útraty peněz poskytnutých za činnost, tedy za již odvedený výkon?**

Školné

*Zvláště upraví zákon povinnost studentů veřejných vysokých škol hradit veřejné vysoké škole školné za studium v bakalářském nebo magisterském studijním programu, a to ve výši stanovené veřejnou vysokou školou podle zásad daných jejím statutem za předpokladu, že **nepřevyší maximální výši stanovenou zákonem.***

=> KOLIK TEDY BUDE MAXIMÁLNÍ VÝŠE ŠKOLNÉHO A KTERÝ ZÁKON TO STANOVÍ ?

=> Bude se týkat jen nově započatých studií?

=> Efektivnost systému?– nemá vliv na dokončování studií (Eurostudent 2009)

=> Snížení dostupnosti studia

=> Zadlužování mladé generace

=> Návratnost investice do vzdělání?

Habilitace a profesury

- **Nepřenositelnost habilitace**

Vysoká škola bude moci ustanovit jako docenta osobu, která je na dané vysoké škole habilitována, nebo uzná-li habilitaci z jiné vysoké školy (str.33).

- **Odstranění akreditace habilitačního a profesorského řízení – vázanost na DSP**

K provádění habilitace bude příslušná vysoká škola, která je oprávněna v příslušné oblasti vzdělávání uskutečňovat doktorský studijní program (str. 33)

=> oblasti vzdělávání zatím nedefinovány mimo Q-Ram – velmi široké – je zde záruka kvality?

=> jak bude naloženo s dosavadními habilitacemi dle oborů, bude povinnost vysoké školy dosavadní habilitace automaticky uznat?

=> co habilitace ze Slovenska a Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Slovenské republiky o vzájemném uznávání rovnocennosti dokladů o vzdělání vydávaných v České republice a ve Slovenské republice, podepsaná v Praze dne 23. března 2001 (publ. pod č. 33/2001 Sb.m.s. a v sešitu 5/2001 Věstníku MŠMT ČR)?

Akreditace

- **Přílišná podrobnost ve vztahu k personálnímu obsazení**

Předsedu, místopředsedu a ostatní členy Akreditační komise bude jmenovat vláda na návrh ministra; zákon stanoví přiměřenou délku funkčního období zaručující nezávislý výkon funkce (např. 6 let) a možnost jednoho opětovného jmenování... V čele odborného aparátu Národní akreditační agentury bude stát ředitel, kterého bude na základě výběrového řízení jmenovat a z funkce odvolávat Akreditační komise...(str.39)

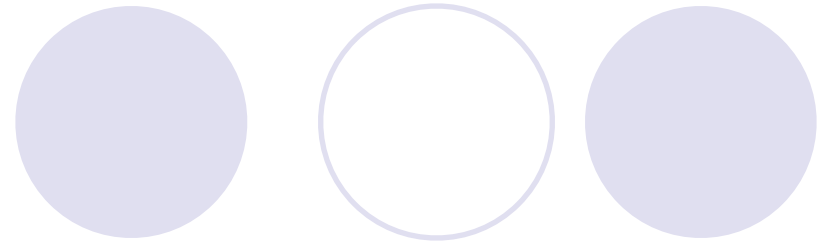
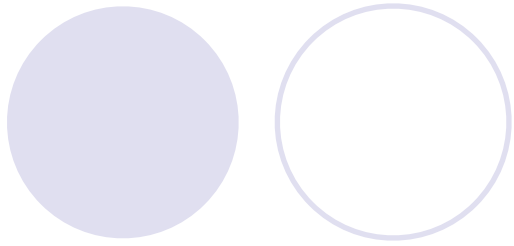
- **Využití externích hodnotících subjektů**

Podkladem pro rozhodnutí o akreditaci vysoké školy nebo její prodloužení bude žádost vysoké školy a její posouzení Národní akreditační agenturou nebo, na žádost vysoké školy, pověřenou hodnotící organizací (str.40)

- **Akreditace oblastí vzdělávání – co je oblast vzdělávání?**

*Nařízení vlády o národním kvalifikačním rámci vysokoškolského vzdělávání (charakteristiky znalostí, dovedností a způsobilostí pro jednotlivé stupně a typy studijních programů, soustava oblastí vzdělávání, podrobné vymezení akademických titulů).(str.43
Předpokládáné prováděcí předpisy)*

Národní akreditační agentuře bude příslušet...vyjadřovat se k záměru ministra školství, mládeže a tělovýchovy předložit vládě návrh nařízení vlády o charakteristice jednotlivých stupňů vysokoškolského vzdělání z hlediska znalostí, dovedností a dalších způsobilostí, které příslušné studijní programy musí typově splňovat, a o soustavě oblastí vzdělávání (str.38-39)

DĚKUJI ZA POZORNOST